

**FREDERIK ROELENS,
Archeologie**

Titel:

Harelbeke-Ballingenweg zn
Resultaten archeologische prospectie zonder ingreep in de bodem
(bureauonderzoek)

DEEL 3: Programma van Maatregelen

Project

Verkaveling van twee loten
Ballingenweg zn, B-8530 Harelbeke

Opdrachtgever

Bvba Feys-Viane
Waalstraat 229, B-9870 Zulte

Uitvoerder(s)

Frederik Roelens

© 2018 – Frederik Roelens

Niets uit deze uitgave mag vermenigvuldigd of aangepast worden, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand en/of openbaar gemaakt worden onder enige vorm of wijze ook, elektronisch, mechanisch, door fotokopie, zonder toestemming van Frederik Roelens. De ontwerpplannen blijven de intellectuele eigendom van Architectuur A lined bvba.

Inhoudstabel:

1. Inleiding
2. Deel 3: Programma van Maatregelen
3. Bijlagen

Inleiding

De bouwheer, Feys-Viane bvba, plant een verkaveling van twee loten te realiseren op de percelen gelegen aan de Ballingenweg te Harelbeke. Bij de realisatie van dit project zijn meerdere bodemingrepen gepland. Het ontwerpdossier is van de hand van A lined Architectuur.

Zowel de perceelsoppervlaktes als de bodemingrepen overschrijden de minimumwaarden opgesteld in het Onroerend Erfgoeddecreet waardoor een archeologienota moet worden opgesteld.

Frederik Roelens werd aangesteld om deze archeologienota door middel van een bureauonderzoek op te maken.

DEEL 3 : Programma van maatregelen

1. Administratieve gegevens

Initiatiefnemer: Bvba Feys-Viaene, Waalstraat 229, B-9870 Zulte

Erkend archeoloog: Frederik Roelens, Wijnenburgstraat 103, 8000 Brugge

OE/ERK/Archeoloog/2017/00165

Bounding box: (NW) 75604,12m – 172205,28m ; (NO) 75632,09m – 172222,71m;
(ZW) 75628,19m – 172194,76m; (ZO) 75649,45m – 172207,55m

Locatie/vindplaats: West-Vlaanderen, B-8530 Harelbeke, Ballingeweg zn.

Naam site: Harelbeke 2017 Ballingeweg; HA17BA

Kadaster: Harelbeke, Afdeling 1, sectie A, percelen 594N2, 594R2 en 596L (deels)(zie Figuur 1/Plan 20)

2. Gemotiveerd advies over het al dan niet moeten nemen van maatregelen

In de bureaustudie zijn verscheidene bronnen zoals de nog aanwezige erfgoedwaarden, de landschapshistoriek, de topografie, de geomorfologie, het bodemgebruik, de vegetatie en de historische ingrepen op het plangebied bekeken. Op basis van al deze data is een impactanalyse opgesteld van de geplande werken op het potentieel archeologisch bodemarchief.

Voor de eeuwenlange periode vanaf het gebruik van/aanpassingen aan het landschap door de prehistorische mens tot de beschikbare cartografische bronnen zijn er geen gegevens voorhanden. Er kan echter wel aangenomen worden dat verstoringen – althans in verticale zin – kleinschalig zullen zijn geweest: bodemingrepen in het kader van een 'doorsnee' agrarisch gebruik zullen beperkt gebleven zijn tot een toplaag van 30-40 cm.

De meeste vastgestelde archeologische vondsten en sites concentreren zich duidelijk nabij de Leie en in de centrale as van de Markstraat, op circa 200 meter ten noorden van het plangebied. Deze *archaeologica* behoren in eerste instantie tot een Romeinse bewoningskern op en rond het Marktplein. Op dezelfde as vinden we ook verschillende middeleeuwse restanten terug zoals gebouwsporen en afvalkuilen. CAI-items die handelen over de postmiddeleeuwse periode lijken te ontbreken.

Aansluitend is er geweten dat er zich een tweede, duidelijk onderscheiden Romeinse bewoningskern, een eind ten zuidwesten van het plangebied, in de huidige Collegewijk bevond. Het plangebied bevindt zich tussen twee Romeinse bewoningskernen en buiten de middeleeuwse kern van Harelbeke. Niettegenstaande het plangebied binnen de vastgestelde historische stadskern van Harelbeke ligt, kan het archeologisch potentieel toch als eerder laag ingeschat worden. Ook regio-specialist Philippe Despriet verwacht hier geen archeologische sporen en/of vondsten.

Vanaf de 17de eeuw is de menselijke aanwezigheid op het terrein te achterhalen via cartografische bronnen. Op de uit deze periode daterende kaarten is het plangebied slechts bij benadering te situeren. Het plangebied lijkt op al deze kaarten onbebouwd en bevindt zich duidelijk buiten de historische dorpskern van Harelbeke. Op de 18de eeuwse

Ferrariskaart is een eerste nauwkeurige weergave van het bodemgebruik af te lezen, zijnde akkerland. Ook op alle beschikbare documenten uit de 19de eeuw is het terrein onbebouwd en in gebruik als landbouwland. De enige duidelijke wijziging in het landschap is de aanleg van het spoorweglijn Kortrijk-Gent ten zuiden van het plangebied. Onmiddellijk ten zuidwesten van het plangebied loopt de Arendsbeek. Deze beek wordt in 1950 overweld. Indien er hieraan grenzend een archeologisch bodemarchief aanwezig was, is het aannemelijk dat deze werken er een negatieve impact op gehad hebben.

Op de kaarten van het ministerie van openbare werken en wederopbouw (1950-1970) wordt het (merendeel van) plangebied als bebost weergegeven. Het is plausibel - maar niet zeker - dat het huidige stadspark oorspronkelijk tot binnen het plangebied kwam. Het plangebied maakt volgens de beschikbare orthofotomozaïeken vanaf de jaren 1970 deel uit van de tuinzone van twee percelen. Op heden staan er enkele garageboxen op.

Op de bodemkaart is de bodem in het plangebied gekarteerd als OB (Bebouwde zone). In de ruimere omgeving zijn delen gekarteerd als Sbc (Droge lemig zandbodem met sterk gevlekte, verbrokkelde textuur B horizont), ON (opgehoogde gronden), Ldp (Matig natte zandleembodem zonder profiel), Lfp (Zeer natte zandleembodem zonder profiel) en Pcc (matig droge licht zandleemgronden met verbrokkelde textuur B horizont). Volgens het DHM bevindt het plangebied zich duidelijk in een lageregelegen zone.

Een eventueel aanwezig bodemarchief bevindt zich in principe vrij ondiep t.o.v. het huidige maaiveld. Bepaalde werkzaamheden hebben wellicht een impact gehad op de bewaring van dit potentieel aanwezige bodemarchief, zoals de bouw van de garageboxen, het overwelven van de Arendsbeek en het toekomstige rooien van alle bomen. Sonderingsgegevens noch boordata zijn echter voorhanden. Er kan dus geen onderbouwde uitspraak gedaan worden over de gaafheid van het terrein. Louter op basis van het bureauonderzoek kan niet gesteld worden dat er geen archeologisch potentieel meer aanwezig is.

Elk archeologische terreinonderzoek dient afgestemd te worden met de verticale dimensie van de geplande bodemingrepen.

Na het rooien van de aanwezige bomen en het slopen van de bestaande garageboxen (ca. 90m²) wordt op het plangebied een moderne koppelwoning gebouwd. De woningen hebben een geplande footprint van elk 85 m². Er wordt geen ondergronds niveau voorzien. De nieuwbouwvolumes worden gefundeerd op valse putten. Deze valse 'putten' vertegenwoordigen een aanzienlijk diepe, maar qua omvang eerder beperkte bodemingreep.

Naast elke woning wordt in de verkavelingsaanvraag een zone voorzien voor de bouw van 'een nevenvolume van maximum één bouwlaag'. De totale footprint van de nieuwe volumes bedraagt ongeveer 240m². Het plangebied meet 620m².

De impact van de geplande werken kan verduidelijkt worden met behulp van synthesekaart (Plan 19). Hierop zijn de contouren van de maximale omvang van het nieuwbouwbestand, gegeorefereerd bovenop de huidige toestand op het GRB.

Hierop is duidelijk dat de geplande werkzaamheden in het kader van de koppelwoningen deels overlappen met de bestaande bebouwing (garageboxen) en te rooien bomen (cfr. Orthofotomozaïeken). Louter op basis van het bureauonderzoek kan echter niet gesteld worden dat er geen archeologisch potentieel meer aanwezig is.

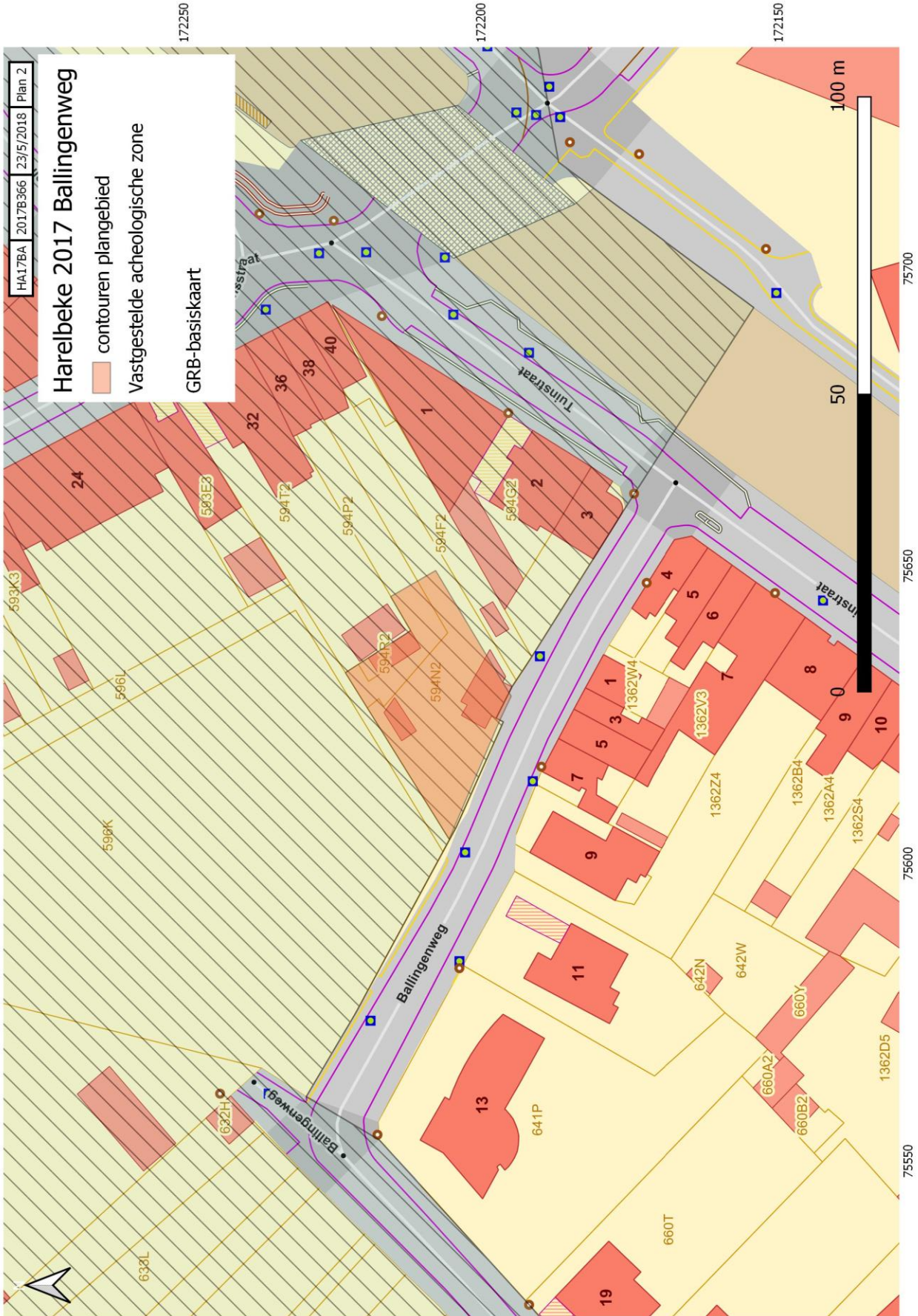
Voor de werkzaamheden aan de Ballingenweg te Harelbeke wordt niettegenstaande geen verder archeologisch onderzoek geadviseerd:

- Op basis van het bureauonderzoek is gebleken dat het archeologisch potentieel van het plangebied laag is.

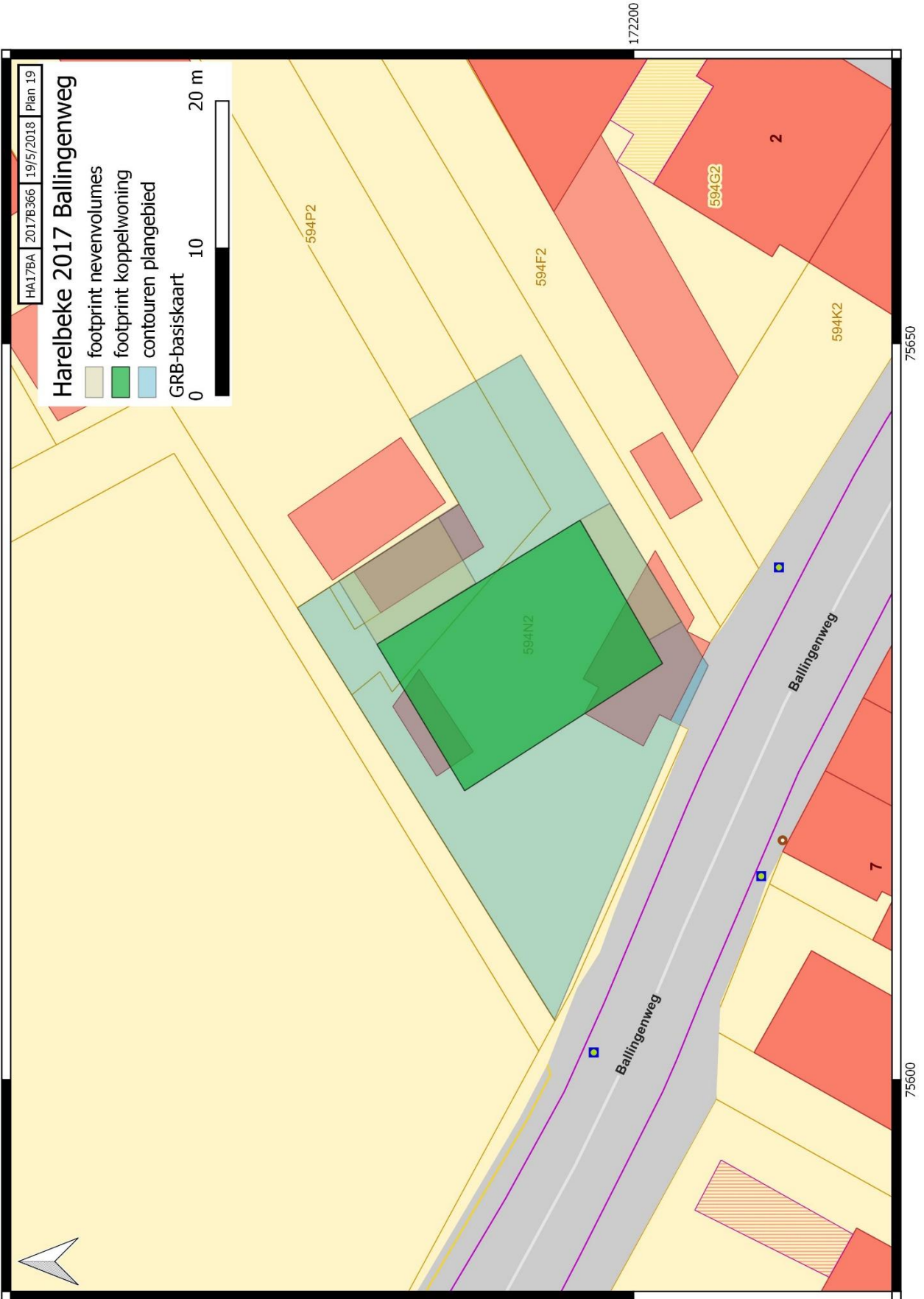
Zie hiervoor Deel 2: Verslag van Resultaten. Ook regiospecialist Philippe Despriet is van mening dat op het plangebied geen archeologische sporen of vondsten aanwezig zijn.

- De totale footprint van de geplande werkzaamheden, zijnde 0,024 ha, is zeer gering.

Op basis van bovenstaande argumenten wordt er afgezien van verdere onderzoeksdaden. De combinatie van deze factoren laat niet toe de financiële kost van een voortschrijdend onderzoekstraject te verantwoorden. Verder onderzoek met ingreep in de bodem, zou in het beste geval een (gefragmenteerde) indicatie opleveren voor menselijke aanwezigheid in het verleden en zal nooit in verhouding staan tot de gemaakte kosten. Het is dan ook op basis van de kosten-baten analyse dat afgezien moet worden van verdere onderzoeksdaden.

Figuur 1/Plan 20: synthesekaart met aanduiding van de huidige bebouwing en verharding t.o.v. het GRB

Figuur 2/Plan 19 : synthesekaart met aanduiding van geplande bodemingrepen t.o.v. het GRB

3. Bijlage

Lijst figuren

- Figuur 1/Plan 2: kaart met aanduiding van de huidige bebouwing t.o.v. het GRB
- Figuur 2/Plan 19 : synthesekaart met aanduiding van geplande bodemingrepen t.o.v. het GRB